

Wstęp: potrzeba światła pośród ciemności

Żyjemy w epoce duchowej ciemności. Pośpiech, technologia, powierzchowność i zapomnienie o tradycji liturgicznej przysłoniły wiele skarbów chrześcijańskiego dziedzictwa. A jednak w samym sercu tych ciemności Kościół ofiarowuje nam starożytny i świetlisty obrzęd:

lucernarium – modlitwę, która nie tylko zapala lampę, ale **rozpala duszę**. Ten prosty, a zarazem głęboki gest pomaga nam na nowo odkryć sens dnia, czasu, światła... i samego Chrystusa.

1. Czym jest lucernarium?

Lucernarium to celebrowanie liturgiczne sprawowane o zmierzchu, gdy gaśnie światło dzienne, a zapalana jest lampa na czuwanie chrześcijańskie w nocy. Nazwa pochodzi od łacińskiego *lucerna* (lampa), a w swej najprostszej formie polega na **zapaleniu lampy i uwielbieniu Boga, prawdziwego światła świata**.

To jedna z najstarszych form modlitwy chrześcijańskiej, bogata w symbolikę: **czyni obecnym Chrystusa jako „światłość świata” (J 8,12)** i wyraża chrześcijańską nadzieję, że nawet w ciemności światło już zwyciężyło.

2. Biblijne korzenie lucernarium

Lucernarium ma swoje korzenie w Piśmie Świętym. Już w Starym Testamencie światło było znakiem obecności Boga:

- „**Twoje słowo jest lampą dla moich stóp i światłem na mojej ścieżce**” (Ps 119,105).
- W Księdze Wyjścia słup ognia prowadzi lud w nocy (Wj 13,21).
- Siedmioramienny świecznik (*Menora*) płonął nieprzerwanie w Świątyni – znak przymierza i nieustannej modlitwy.

W Chrystusie symbol światła się wypełnia:

- „**Światłość świeci w ciemności, a ciemność jej nie ogarnęła**” (J 1,5).
- „**Ja jestem światłością świata**” (J 8,12).

Gdy światło zwycięża ciemność: odkrycie na nowo lucernarium jako modlitwy, która rozpala duszę | 2

- Podczas Przemienienia i Zmartwychwstania światło objawia chwałę Bożą.

Lucernarium to nie tylko rytualny gest – to **wyznanie wiary w zwycięstwo światła Chrystusa nad ciemnością grzechu i śmierci.**

3. Lucernarium w pierwotnym Kościele

Już w pierwszych wiekach chrześcijaństwa, szczególnie na Wschodzie, lucernarium odprawiano o zachodzie słońca. Jeden z najstarszych tekstów liturgicznych, który przetrwał do dziś, to hymn **“Phos Hilaron”** (*Radosna światłości*), do dziś śpiewany w Kościołach wschodnich i niektórych obrządkach katolickich. Rozpoczyna się słowami:

„*Radosna światłości świętej chwały nieśmiertelnego Ojca niebieskiego, święty i błogosławiony Jezusie Chryste...*”

Hymn ten śpiewano w świątyni w chwili zapalania lampy w sanktuarium, zaznaczając, że **noc nie jest czasem lęku, lecz oczekiwania z nadzieją chrześcijańską.**

Ojcowie Kościoła, tacy jak św. Bazyli Wielki czy Klemens Aleksandryjski, podkreślali wagę tej wieczornej modlitwy w codziennym życiu chrześcijanina.

4. Historyczny rozwój lucernarium

Z czasem lucernarium zostało włączone do Liturgii Godzin, szczególnie do Nieszporów. W tradycji łacińskiej stopniowo zostało osłabione lub wchłonięte przez inne formy liturgiczne – aż prawie zanikło. Jednak **nigdy nie zostało całkowicie zapomniane** i w szczególnych momentach – jak **Wigilia Paschalna** – ukazuje się z całą mocą.

Dziś, dzięki odnowie liturgicznej i duchowej, wielu wiernych na nowo odkrywa lucernarium jako **prostą, domową i głęboko duchową formę uświęcania wieczoru.**

5. Lucernarium dzisiaj: światło na nasze czasy

Dlaczego warto dziś na nowo odkrywać lucernarium? Bo w świecie pełnym zamętu, w którym dzień kończy się zmęczeniem, ekranami lub lękiem, **ten gest staje się aktem proroczym**.

a) Modlitwa dla rodziny

Wspólne zebranie się wieczorem, zapalenie lampy i uwielbienie Chrystusa jako światłości to piękny i prosty sposób, by:

- Podziękować za dzień.
- Powierzyć noc Bogu.
- Przekazać wiarę dzieciom.
- Uczynić dom „małym Kościołem domowym”.

b) Akt liturgiczny o wielkiej mocy

Odprawiane we wspólnocie (parafia, klasztor, grupa modlitewna), lucernarium może poprzedzać Nieszpory lub rozpocząć czuwanie.

To również znakomite przygotowanie duchowe do wieczornej Mszy Świętej lub szczególnych celebracji – jak Ofiarowanie Pańskie, Wigilia Paschalna czy pogrzeby – przypominając, że „dla wierzących w Ciebie, Panie, życie się nie kończy, lecz zmienia”.

c) Modlitwa walki duchowej

Nawet w samotności lucernarium może stać się **aktem duchowego oporu**. Zapalenie lampy z wiarą i wypowiedzenie:

„Pan moim światłem i zbawieniem: kogóż miałbym się lękać?” (Ps 27,1)

to gest odwagi, zaufania i chrześcijańskiej nadziei.

Gdy światło zwycięża ciemność: odkrycie na nowo lucernarium jako modlitwy, która rozpala duszę | 4

6. Jak sprawować lucernarium w domu lub wspólnocie?

Nie ma jednej, sztywnej formy, ale oto prosta propozycja:

Propozycja lucernarium (w rodzinie lub wspólnocie):

1. **Rozpocząć w ciemności lub półmroku.**
2. **Zapalić lampę lub świecę**, wypowiadając antyfonę lub wers: „Chryste, światłości świata, uwielbiamy Cię i błogosławimy.”
3. **Pieśń lub hymn**, np. *Phos Hilaron* lub inny stosowny.
4. **Psalm wieczorny** (np. Ps 141, Ps 27, Ps 119).
5. **Krótkie czytanie biblijne** (np. J 1,1-9; 1 Tes 5,5-6).
6. **Modlitwy spontaniczne lub intencje.**
7. **Ojcze nasz.**
8. **Modlitwa końcowa i błogosławieństwo.**

Dzieci mogą włączyć się przez zapalanie świecy, czytanie wersetu, śpiew lub niesienie lampy.

7. Wymiar teologiczny: Chrystus, prawdziwa światłość

W centrum lucernarium znajduje się prawda fundamentalna: **Jezus jest światłością świecącą w naszych ciemnościach**. To nie tylko poetycka metafora, lecz **rzeczywistość ontologiczna, duchowa i eschatologiczna**.

- **Ontologiczna:** Chrystus jest światłem wiecznym Ojca, zrodzonym, a nie stworzonym, Bogiem prawdziwym z Boga prawdziwego.
- **Duchowa:** Jego światłość oświeca, oczyszcza, pociesza.
- **Eschatologiczna:** u końca czasów „nie będzie już nocy... albowiem Pan Bóg będzie ich światłością” (Ap 22,5).

Za każdym razem, gdy zapalamy płomień na chwałę Chrystusa, **antycypujemy wieczność**, w której będziemy żyć „w światłości nieprzemijającej”.

Gdy światło zwycięża ciemność: odkrycie na nowo lucernarium jako modlitwy, która rozpala duszę | 5

8. Zaproszenie do powrotu do istoty

Lucernarium nie jest gestem starożytnym, ale **kompasem na dzisiejsze czasy**. W kulturze, która czci szybkość, hałas i sztuczne światła, ten ryt przypomina nam:

- Że istnieje duchowy rytm dnia, który warto na nowo odkryć.
- Że ciemność nie ma ostatniego słowa – światło wciąż świeci.
- Że jesteśmy wezwani, by płonąć – jak żywe lampy przed Bogiem.

Zakończenie: Miejcie zapalone lampy

Drogi Czytelniku, a może dziś wieczorem spróbujesz wyłączyć światła na chwilę, zapalić świecę, przeczytać Psalm – i pozwolić, by **Chrystus był Twoim światłem**?

Może w tym prostym geście odkryjesz, że **nie jesteś sam**, że **światło nadal świeci w nocy**, że **Bóg jest blisko**. Lucernarium to nie tylko modlitwa – to **styl życia rozświetlony przez Chrystusa**, właśnie – i szczególnie – pośród ciemności świata.

*„Niech Chrystus będzie światłem, które oświeca Twoją noc.
Niech rozpali Twoje serce. A gdy zapalasz lampę, niech Twoja
dusza także płonie ogniem Ducha Świętego.”*

Czy masz odwagę zapalić ten płomień?